

Hoog-risico honden: risico voor hond, houder en samenleving

Dierenartsen krijgen steeds vaker hoog-risico honden op het spreekuur: honden die van oorsprong geselecteerd zijn voor vechtdoeleinden. Hoewel er zeker verantwoorde, leuke houders van deze honden zijn, lijkt dit hondtype meer gerelateerd aan onverantwoord houderschap.

TEKST BERRIE KLEIN SWORMINK | FOTO COLIJN VAN NOORT

De gevolgen zijn verstrekkend. Het aantal meldingen van ernstige bijtincidenten in de pers is de afgelopen jaren schrikbarend gestegen, asielen in grote steden puilen uit van de 'Staff & Bullkruisingen' en het type lijkt bovenmatig betrokken bij verwaarlozing en mishandeling.

Bijtincidenten

Met name de ernstige bijtincidenten lijken de laatste jaren toe te nemen. Dit wordt geconcludeerd op basis van waarnemingen in de pers en meldingen die binnenkomen bij organisaties als de Koninklijke Hondenbescherming. De gemeente Den Haag registreerde in 2012 180 incidenten met honden. In 2015 waren dit er 400. (Bron: https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/4917048/1/RIS296154_bijlage_Evaluatie_hondenbeleid_en_loosloopgebieden_2013-2015)

"Elke hond kan bijten, maar het risico verschilt", legt Van Herwijnen, directeur van de Hondenbescherming, uit. "Hoog-risico honden zijn van oorsprong geselecteerd voor vechtdoeleinden. Hieruit komt hun vermogen voort ernstige schade toe te brengen.

We hebben het dan over weefselverlies, functieverlies en/of de dood. Honden van dit type zijn niet alleen krachtig, maar kennen een andere bijtstijl. Ze bijten en houden vast, schudden en scheuren. In de vechtring had dit als voordeel dat ze snel maximale schade konden toebrengen. Daar is jarenlang op geselecteerd door ons als mens, waardoor het naar boven kan komen in huidige populaties, ook als een populatie niet meer actief wordt ingezet voor vechten. Bijkomend nadeel is dat de honden minder waarschuwen. Daardoor is er minder tijd je in veiligheid te brengen als een hond gaat bijten."

Onderzoek uit het buitenland (Barnes et al, 2006, Ownership of High-risk dogs as a marker for deviant behaviors. *J of Interpers violence*, 21 (12), 1616-1633 & Regatz et al, 2009, Vicious Dogs: the antisocial behaviors and psychological characteristics of owners. *J. Forensic Sci*, 54 (2), 1-5) toont bovendien aan dat er naast onverantwoord of ondoordacht houderschap nog meer speelt. Antisociaal en deviant gedrag van de houder en bezit van hoog-risico honden lijken eveneens gerelateerd. Er zijn ook in Nederland aanwijzingen dat je deze honden vaker aantreft in criminele milieus,

bijvoorbeeld om hennepkwekerijen te beveiligen, aldus Anton van Wijk, directeur van Bureau Beke, die verder stelt dat betrouwbare gegevens vooralsnog in Nederland ontbreken. "Hoewel betrouwbare data van wetenschappelijke kwaliteit over hoog-risico honden en hun houders in Nederland nog niet zijn verzameld, moeten we de veelheid aan signalen die er zijn serieus nemen en oplossingen zoeken voor het aspect van onverantwoord houderschap", aldus Van Herwijnen. "De risico's voor de samenleving zijn simpelweg te groot, nog even los van de honden die niet vragen om een hondonwaardig leven."

Hondengevechten

"En dan is er nog de problematiek van de hondengevechten, een specifieke en ernstige vorm van dierenmishandeling", geeft Nienke Endenburg van de faculteit Diergeneeskunde aan. "Hondengevechten vinden ook in Nederland plaats, zoals blijkt uit de zaak die vorig jaar in midden Nederland aan het licht kwam. Signalen daarvan worden vaak onvoldoende herkend. Eigenaren hebben vaak een 'excuusje' voor bijvoorbeeld de specifieke littekens op de kop van de hond.

Met een vlotte babbel wordt argwaan bij de dierenarts weggenomen. De sinds kort bij de faculteit Diergeneeskunde opvraagbare signalenkaart geeft houvast aan de diergeneeskundige professie en bij vermoedens kunnen deze bij het LED (Landelijk Expertisecentrum Dierenmishandeling, zie aprilnummer van het TvD) worden getoetst.”

Hondengevechten kunnen georganiseerd worden vanuit verschillende culturele achtergronden, op hobbymatig en professioneel niveau. In het verleden is Nederland diverse keren genoemd als belangrijk land in de internationale professionele hondengevechten. “Honden waarmee gevochten wordt, worden niet altijd naar een dierenarts gebracht. Soms wordt provisorisch gehecht met bijvoorbeeld nietpistolen. Het is echter niet zo dat deze dieren nooit bij een dierenarts komen. Als je ze op de tafel krijgt en je herkent bijvoorbeeld de typische kopschade, bedenk dan dat je vaak maar één kans hebt om de betreffende hond te redden van een soms uren durende martelgang richting de dood”, aldus de initiatiefnemers van het LED.

Bureau Beke heeft recentelijk een rapport opgeleverd over het fenomeen dierenmishandeling en de plegers daarvan, getiteld ‘De aard van het beestje’ (<http://www.beke.nl/publicaties/de-aard-van-het-beestje>). Het bureau zou graag ook onderzoek doen naar hondengevechten in Nederland. Anton van Wijk, criminoloog en directeur van Bureau Beke: “Juist van hondengevechten is bekend dat er relaties zijn met crimineel gedrag, zoals drugshandel en illegaal gokken. Ertegen optreden kan dus een manier zijn om niet alleen dierenmishandeling tegen te gaan, maar ook criminaliteit aan te pakken. Het fenomeen is in Nederland lang onderbelicht gebleven en verdient meer aandacht en onderzoek.”

Veel verantwoorde houders

“Lang niet iedere houder van een hoog-risico hond vecht met zijn hond”, duidt Van Herwijnen. “En gelukkig zijn er veel verantwoorde

In gesprek met Ineke Van Herwijnen, Nienke Endenburg en Anton van Wijk

houders van dit type hond. Kijk je echter naar onverantwoord houderschap, dan is de kans groter dat zo'n houder zich tot een hoog-risico hond aangetrokken voelt.” Endenburg vult aan: “Mensen die om ego-redenen als financieel gewin of bescherming, of om imago-redenen als 'stoerheid' een

hond kiezen, zullen eerder voor een pitbullachtige gaan dan een poedeltje. Terwijl die poedel al veel van ze vraagt, maar een pitbullachtige nog veel meer.” Als dierenarts kun je helpen een helder beeld te schetsen van de hond. Het dier zal veel vragen van zijn houder, veel kosten met zich kunnen meebrengen, een goede opvoeding en benutting van de gevoelige (socialisatie) periode vragen en vaak op de volwassen leeftijd (soms ontstaat dit pas tussen anderhalf en drie jaar) niet goed met soortgenoten (meer) kunnen omgaan. Een hoog-risico hond is bovendien geen 'nanny-dog'. Deze mythe veroorzaakt nog jaarlijks leed bij kinderen die ernstig worden gebeten. Ja, het type hond kan een hoge pijngrens hebben, maar nee, ze worden niet als oppashond geboren. Als ze bijten, is de schadekans groot. En een hoog-risico hond is en blijft gewoon een hond, met hondse behoeften. Het is niet als een nieuw paar Nikes of een Audi een middel om je eigenwaarde op te poetsen. ●

Voor het opvragen van de signalenkaart Hondengevechten: stuur een mailtje naar: n.endenburg@uu.nl.

AANPAK VECHTHOND VERSCHILT PER LAND

Niet in alle landen zijn vechthonden een probleem. “De populariteit van vechthonden verschilt per land. Dat geldt ook voor de mate waarin overheden met het fenomeen vechthond omgaan”, zegt Shane Ryan, president-elect van de WSAVA, de internationale organisatie voor gezelschapsdierenartsen. “In sommige landen zien we regelgeving om het gevaar van hoog-risico honden te beteugelen. Hoe effectief die maatregelen zijn, is lastig te beoordelen. Als WSAVA volgen we ontwikkelingen rond vechthonden nauwgezet. Indien nodig maken we er een speerpunt van.”